

BAKKALCHO

4^{ki} Diri Kiirro 03 Bocaasa /Hidar 27, 2016 M.D

Hamuse

Waaga 10.00 birra

Qoqqowoho mussinna gargartanno komite uurrinsi kawa 355 manni seerunni qorchishamino

Amsalu Felleqe

Yirgaalame:- Qoqqowoho mussinna gargartanno komite uurrinse loosa hananfi kawa calla 355 mussinnunni huluullammoonni seerunni qorchishamanno gede Yoote mini gumulinota Sidaamu Qoqqowi Farcote Biiro Sooreessi Kalaa Mato Maaru coyi'ri.

Birote sooreessi tenne coyi'rinohu tayxe dirinni Tsere mussinnu barra sa'u

Qoola... 7

Qoqqowoho mussinna gargarate loosinni 96 miliyoone ale birra qolsiisa dandiinoonni

Amsalu Felleqe

Yirgaalame:- Sidaamu qoqqowira sai 2015M.D mussinna gargartanno komite tantanatenni loonsoonni loossanni 96 miliyoone ale ikkannoha dagatenna mootimmate woxe mooraminoha qolsiisa dandiinoonnita xawinsi.

Qoqqowu Amanyoottaa Tsere-Mussinnu Komishiine tayxe dirinni kalqoomu deerrinni 20ki, gobboomu deerrinni 19ki hattono qoqqowu deerrinni 18ki yannara

Qoola... 7

Itophiyu haanju harumi loossa wolootta

gobbuwara danchu lawishshi gede adhinoonnita xawinsi

Amsalu Felleqe

Addis Ababa:- Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (Dr) sa'u muli barrubba giddo addi addi gobbuwara assino loosu tawaananyonna babbaxxitino songo beeqqo guma afi'noonnita ikkase Mootimmate

Komunikeeshine Owaante ministirchi Leggese Tullu (Dr) xawisi.

Ministirchu xawishshi garinni; Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (Dr) sa'u muli barrubba giddo Awuropahonna Halantino Arawete Emirectootira assino keeshshonna

addi addi songora beeqqasinni dancha guma afi'noonnitanna Itophiyu ayirrinny bowire leellinoha ikkasi la'noonni.

Xaphoomu ministirchi Abiy keeshshosinni; Halantino Mootimmuwa Uurrinsha

Qoola... 7

“Daganna dagoomu mittimma kaajjisha sufote keeriranna latishshu gatamaarshira xintaho”

Songaafitte Faantaye Kebede

Gaazeexu Odeessaanchinni

Addis Ababa:- Fakkanimmate aana xintantino daganna dagoomu mittimma kaajjisha sufote keeriranna latishshu gatamaarshira xinta ikkinota Sidaamu qoqqowi songaafitte dukko Faantaye Kebedeti egeensiisu.

Hawaasi mereershira “asalunni donu widira” yaanno massagote qaalinni harinsanni hee'noonniha 4ki dayicho qajeelsha harunsitanni afantannoti mootimmate massagaano bissa 18ki daganna dagoomu barra techo Hawaasi

Qoola... 7

“Mittu manchi addi addiha budu uduunne uddi'riro biifannosinte gede; Itophiyu giddo noo hiitti dagano ikko budi gobbate biinfilenna seesaho”

- Kalaa Habtaamu Tseggaye
Sidaamu Qo/Xaphoomu Yoo Mini Yooaancho

Qoola 5

Bakkalcho

Odo

Tuqu xaadooshshuwa hedonsa ruxxi yitukkinni xawisatenni halaalaancho mashalaqqe dagate iillishshanno gede loonsanni hee'noonni

Amsaalu Felleqe

Addis Ababa:- IFDR Dagate riqiwamaano amaale mini dimokiraasete hajubba uurrinshu komite bero Itophiyu tuqu xaadooshshi biilloonyira basete leellatenni faajjetenni loosu towaanyo assitino.

Towaanyote gedensaannino uurrinshu komite gambisaanchi kalaa Iwunetu Allene uyno hedonni; Tuqu xaadooshshuwa hedonsa ruxxi yitukkinni xawisatenni halaalaancho mashalaqqe dagoomaho iillishshanno Itophiyu Tuqu xaadooshshuwa biilloonyi lallawunni uynoonnisi yawo kaiminni loosanni noota coy'i'rino.

Tuqu xaadooshshuwa halaalaancho mashalaqqe dagoomaho iillishate yawo heedhunsarona so'rote mashalaqqe dagoomunniwa iillite woloottu qosso kissannokki gede Tuqu xaadooshshuwa biilloonyi assanno harunso kaajjise sufa noosita huwachishino.

Biilloonyu loosu mini loosaasine annimmate macciishshammenni uynoonnisa sokko garunni gultanni noota la'nooniha ikkana; woloottu loosu minnarano dancha lawishsha ikka dandiitannota kalaa Iwunetu Allene

coyi'rino.

Uurrinshu komite laynki gambisaanchi kalaa Azimera Andemo isi widoonni uyno hedonni; uurrinshu komite Biilloonyu loossa towaanyo assini yannara jawaachishshanno loossa gumulantanni noota huwata dandiinonni

yiino.

Biilloonyu loosu mini uynoonnisi yawonna loossa garunni gumulanno gede assate hasiissanno lallawubbanna wodho fultanno gede uurrinshu komite agarrannise irko assitannotano kalaa Azimera lede xawisino.

Itophiyu Tuqu xaadooshshi biilloonyi qaru dayrekiterichi kalaa Mehaammed Idrisi isi widoonni; uurrinshu komite miilla Biilloonyu loosu minira basete geeshsha leelte loossate harinsho faajjetenni la'ansa Biilloonyu lallawunni uynoonnisi loossanna yawo garinni loosate irko ikkannota coy'i'rino.

Addis Ababaho Sidaamu Kominiite dagoomitte qeechase fultanni noota xawinsi

Abrahaam Saamuel

Addis Ababa:- Sidaamu kominiite maamari Addis Ababa quchumira heedhanno Sidaamu ilamara dagoomitte yawonsa fultanni noota xawissu.

Addis Ababaho Sidaamu Kominiite maamari dirunnita uurrinshu songo sa'i sambata Oromote Budu Mereershira harissino.

Kominiitete Maamari Boordete Gambisaanchi Kalaa Miesso Birbeessihu xawisanni; Addis Ababaho nooti Sidaamu Kominiite gobbate giddo tantanantino uurrinsha ikkite; IFDR Siivilete Dagoomi Uurrinshara tajete kiironni 4839 aana borreessantino dagoomu maamara ikkase egensiisino.

Kominiitete Maamari IFDR Siivilete Maabari Ejensenni afamishsha afi'ri kawa haammata dagoomitte qeecha fulanni noota coy'i'rino.

Kominiite Maamarihu qaru illachi Sidaamu qoqqowi ilama ikkite Addis

Ababaho heedhannore gamba assatenninna qajeelsatenni loosu kaayyo kalaqate yiinohu Kalaa Miesso; quchumaho heedhannoti Sidaamu ilama haammata ikkituro, mimmitu ledi xaande gambooshshe kalaqate aana mitiimma noota kulino.

Kominiite tenne ilama xaadisatenna dagoomu mittimma heedhanno gede assate widoonni umise qeecha fultanni nootano xawisino.

Addis Ababaho Sidaamu Kominiitehu Qaru Loosu Harisaanchi Kalaa Israa'eli Mehaammed isi widoonni; sai 2015M.D loosu gumulshi ripoorte shiqishi yannara, kominiite xintante loosu giddora e'u yannanni hanaffe haammata loosu loossinota xawise; quchumaho haammata wedellira loosu kaayyo kalaqqinota qummeessino.

Wedellaho loosu kaayyo kalanqoonni handaari atikiltenna gummaamu laalonni,

koatte biifisatenni, qoleno sagaletenna buna ganfe hirranni manaadda loossa aana bobbaasatenni ikkinota qummeessino. Loosu kaayyo kalanqoonnisa wedelli loossinanni gummaamma ikka dandiitanno gede balanxe qajeelsha aatenni Kominiite 1 miliyoone ali woxeno irko assitnota huwachishino.

Kalaa Israa'eli xawishshi garinni, Kominiite Sidaamu budenna hornya lossatenna bowirsate widoonni kaajjado looso loossanni noota coy'i're; diru dirunni ayirinsanniha Sidaamu dagaha diru soorro Fichee Cambalaallate ayyaani Itophiyu qaru quchumira ayirrisamanno gede qeechase fultanni noota qaagiissino.

Battalate aana ontu diri mixo songote shiqqeenna torbinoonni.

Tenne yannara Sidaamu Kominiite Maamari miilla ikkitinori 2 kume ale ikkitannotano Qaru Loosu harisaanchi kalaa Israa'eli buuxisino.

Arri gorsi Qamadenni mitte miliyoone hekitaare ali baatto wixunni diwantino

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Arri gorsu Qamadenni xaa geeshsha 1 miliyoone 6 kume hekitaare ali baatto wixunni diwantinota Gibirinnu ministere egensiissu. 117 miliyoone kuntaala laalcho afirate baalante qoqqowubbara hala'ladunni loonsanni hee'noonni.

Gibirinnu Ministerera Dagate xaadooshshinna komunikeeshiinete loosu gumulsiisaanchi kalaa Kebede Laaqew Itophiyu piresete uurrinshara xawisino garinni; Arri gorsu Qamade ledi amadiisaminohunni budillaanchotenninna Tiraakiteretenni hawuurratenna baatto wixaho qixxeessate loossa loonsanni afammanni. Xaa geeshsha 1 miliyoone 65 kume hekitaare

ali baatto Arri yanna gorsu Qamade wixunni diwantino.

Loosu gumulsiisaanchi xawishshi garinni; tayxehu Arri gorsu millimillo 3 miliyoone hekitaare baatonni 117 miliyoone kuntaala laalcho afi'rate baalante qoqqowubbara hala'ladunni loonsanni hee'noonni. Balaxote qixxaawote gafinni Bocaasa 17/2016M.D geeshsha budillaancho doogonni 1.1 miliyoone hekitaare baatto; Tiraakiteretenni 638 kume hekitaare xaphooma 1.5 miliyoone hekitaare baatto hawuurrinonni. 1 miliyoone 65 kume 791 hekitaare baatto wixunni diwantino. Konninni baalanti qoqqowubba balaxote qixxaawonni hanaffe loossanni afantanno.

Iillinoha goyirete gide gamba assate qoteho Arri gorsu Qamade latisate loosi kaajje sufino yiinohu loosu gumulsiisaanchi; haruudde tekinolojobba horonsi'ne laalchimma lossa dandiinanni akatubba aanano huwanyo kalanqanni hee'noonni xawisino.

Arri gorsu Qamadera qoteho uurrinshu gorsu loossa gumaa'mino garinni loosantanni nootano buuxise; uurrinshu gorsu loosinni atikiltenna laalote gumma hala'ladunni latisate hende loosu widira e'noonnitano egensiisino.

Loosu gumulsiisaanchi; babbaxxitino way doorshubba horonsi'ratenni Arri gorsu Qamade halashshatenni Qamadete

hasatto gobbate giddo riqiwate wo'ma dhuka gatamarroonniyiino. Kuni yanna yannantenni lophanni ha'rannoha latishshu looso ikkasino buuxisino.

Gobbate giddo hasattora hasiisannohu 170 miliyoone kuntaala ikkinotanna konne goyiretanni, badheessunninna arrunni noo yannubbara Qamadete hasatto diwate dhuka kalanqoonni yiino.

Giwirinnu mekaanayzeeshiine horonsi'ratenni hawuurranni baatonna gamba assinanni gide lossate loosi kaajje sufannota coy'i're; baxxinohunni, Arri gorsu Qamadera tekinoloje halashshate loosi aana illachunni loonsannita lede buuxisino.

Guulcho Hedo

Federaaliizime gobba gutunni gashshate dandiisiisnota buuxisanni dayino

Itophiyu daganna dagoomu barri ayirrisamasi ayimmankenna danchummanke mimmito leellishanno. Maafante keeshshiti ayimma xa'mo dawaro afidhino. Mitte daga umose dandiite mootimma safidhe uminsa afoo,bude,woganna hattono balchoomansa xawoho leellishanno bare giddu mittu daganna dagoomu barraati.

Daganna dagoomu barri woloottu roduuwa daga ledo baxxino garinni egennamemmo hanna egeensannoneha ikkasinni; barri Itophiyu daga mittimma buunxanniha ikkanninna xawu ayyaana giddu mitto ikkanni dayino.

Federaalete amanyooti meessaneete hattono gobba gutunni gashshate dandiisiisnota buuxisanni dayino. Qansootu gutu hajonsa lainohunni Federaalete amanyootinni galtannohanna qooxeessinsara kayinni umonsa gashshitanno wolapho afidhinoha ikkasi Federaaliizimete gumaati.

Daganna dagoomu barri ayirrisa calla Federaaliizime di xawissanno. Konnirano mootimma roorimankanni soorrote gashshooti Federaaliizimete amanyooti halaalaancho ikkanno Qoqqowubate mootimma xaadooshshi lallawa harunse gumulamanno gede assatenni haaruudde qoqqowubba xa'mo dawaro afidhanno gede assatenni Federaalete amanyooti ragunni massagatenni loosunni leellishanni nooti mitto xawishshaati. Sidaamu seeda yanna xa'mora dawaro afi'rinoti,seeda doogo hodhite farcote tulaaabbanno wodiidi galchimi Itophiyi,Wodiidi Itophiyina Mereerimu Itophiyi qoqqowubba soorrote gashshooti gedensaanni Federaaliizimete amanyooti halaale ikkanni gede sanfooni naqaashe qoqqowubbaati.

Qoqqowubate mereero woy daganna dagoomu mereero hananfoonni daga mimmitunni ledo xaadisatenna egeensate loosi kaajje sufanno gede assatenni dimokiraasete mittimma roorenkanni bowirsatenni dagate mittimma kaajjishate loosi albinni roore kaajjinshe sufisa hasiissanno.

Mimmito egennama shiimare dikkitino. Egennamate mimmitunni shiqa hasiissanno. Xaa yannara Sidaama hee'ne wolu qoqqowire dagittete tuqu xaadooshshinni macciishshinanniri mimmito sarraaqenna sakaale tuganno kaphooti. Ku'u ko'onne huluullamannonna bidhatanno gede assatanno mashalaqqubba halaale maaffeenna kaphu luphi yiino yannara hee'noommo. Kayinnilla daganna dagoomu ayyaana ayirrisate kaayyo gobbankera qacetenni qaccete geeshsha noo halaale,Itophiyu kalaqamu eltona noonke jiro hattono baxille faajjetenni la'ate kaayyo uyino barraati. Mimmitunni shinqummoro egennama calla ikkikkinni badhera qole goshooshannonke qarra qeelate kaayyo afi'nannitana huwata hasiissanno.

Sa'u 17 dirrara daganna dagoomu barri ayirrisanni keeshshinonni. Ikkollana fakkanimmanke halaali xawinonkeyya yinummo huluullisanno. Soorrote kawa kayinni xeinore guutisatenni fakkanimma guulcho assine addi addi loossa gumullanni hee'noonni.

Fakkanu budi,afi,balchoominna jiro ama ikkitino Itophiyi dhaabbata oososeni jireenyu widoogge gugguuffanni noota huwatatenni gutunni loosanna halama Itophiyu hiiqqamme sissate doorshu nookki doogooti.

Itophiyu Fakkanimma xawoho reqecci yiino halaaleeti. 80 ali afoo coyidhanna daga, afuu babbaxxinte gede budu,balchoomu,amma'no,hedonna labbeemmeri fakkanimmanke xawishshaati. Konni giddu kayinni gobboomittete mittimma diigantukkinni tenne fakkanimmanke dancha kaayyo gede adha hasiissanno.. soorrote gedensaanni mimmito shiqqi assitannonna sanaagganno loossa loosoonni. Ayyaana ayirrisama mimmito gamba assitanno,hornyuwa lossitanno. Hattono latishsha ollohissanno.

Tenne hedo dhaabbachishshanni Addis Ababu quchumi kantiiba dukko Adaanech Abebe " Fakkanimmanke noo halaaleeti;biinfillenkeetinna wora'a asse xawisanonkeho; konne hedote wore gobboomu mittimmanke ledo sanaange jiroo'mitino Itophiya adda assa sunfeemmo" yitino. Ee, fakkanimmanke biinfillenkeeti.

Addis Ababu quchumi gashshooti seeda dirrara Itophiyu fakkanimma mittu mereershira leellishate mitte hoowe giddu duuchanta daganna dagooma riqiwarra dandaanno budu mereerishi ijaaramanno gede kaajjishasi halaalenkanni Federaalete amanyooti dagatenna dagoomaha uyino kaayyo addaxxinnanta ikkase naqqasanno. Fakkanimmate giddu noo mittimma dhaabbattanno gedeno kaayyo kalaqanno. Tini baala Federaaliizimete amanyooti gobba gutunni gashshinannitana baalunkuta ikkitinota qummeessannoha calla ikkikkinni adda assanni dayinota buuxisanno.

Kuni gafi addi addi polotiku, miinjuna dagoomite hajubba lainohunni qansootu xawado hedonsa wortannowaati. Konni gafira fultanno borro qixxaawote kifile uurrinsha dixawissanno.

Xawado Hedo

Dagatenna dagoomu barra gutamatenna guutamateni!

Yaared Geetaachew

Diru dirunni dagatenna dagoomu barra ayirrisanna tayixe 18ki diro ikki. Danchare hexxa danchate yine niro togoo yannara "Daganna dagoomu mittimmanke sufo noo keerira" yaanno massagote qaalinni ayirrinsoonniti qaangannite. Ee,keeru gutunniha ikkasinni 2015 MD mucci yiino keere akka hoogirono;mereerimu keeri gobbate ikkeenna sa'noommo.

Keere sufisa kayinni baalinke qeechaati. Sufo noo keeri hee'rannonkehu dagatenna dagoomu mittimmanke kaajjisha dandiinumrooti. Mittimmanke kaajjishate kayinni gutama guutama hasiissanno. Konniraati, tayixe 18ki daganna dagoomu ayyaana Sumaalete qoqqowira Jigjigaho "Fakkanimmanke taalleenyinke gobboomu mittimmarra" yaanno massagote hedonni ga'a ayirrisannihu. Fakkanimmanke woy batinyimmanke mitteenni guutamme horoonsi'nummoro gobboomu mittimma dagganno yaate. Mittimma hee'dhuro diino yore hooganno.

Dagatenna dagoomu ayyaani Itophiyimmate ayyaanaati. Itophiyimma dagatenna dagoomu gutu mittimma xawishshaati. Itophiyimmate yaa dagatenna dagoomu balchoomi, budu, dhagge, afuunna egenno mitteenni xawisantanno gutu ayimmaati. Itophiyunna Itophiyimma kalqete bare aana qeelaano ikkite fultara hasi'nummoro qeelaano ikkineemmo doogo kalaqi'ra noonke. Konnira kayinni doorshu gutamatenna guutamate;diinaha faro fana hoogate.

Daganna dagoomu barri ayirrisanni xawira daa'antanni leellisho ninke Itophiyu daga addi addi kuula,addi addi dana,bude,balchoomanna woga hattono uddi'rate amanyooti afi'noommore ikkanke; konni giddu kayinni tenne xoxorraame ayimma giddu hiitto ikkine mittu xawira gamba yine mitte gobba giddu hee'neemmo la'annohura maalalenna dhagge ikkineemmo.

Tini xoxorraamimmanke biinfillenke ikkitinota giwisidhinori kayinni babbadate baca higge wo'naaltino. Wo'naalto ikkinnina di diigginonke; shashshaffannonke ikkinnina ditugannonke. Umbeemmokki gede kayinni guutamanna irkisama busullete.

Gobbankera xeinose yineemmo wonsha dandiineemmohu ga'a gatamarreemmo Itophiyiraati. Sa'u yannara akka dinonsa yineemmo taashsha dandiineemmohu ga'a gatamarreemmo Itophiyiraati. Baalanko ikkanno Itophiya garunni gatamara dandiineemmohu baalunku ga'a aana illacha tungumrooti.

Gutamateninna guutamateni Itophiya albaagisa ilamanna gobba sufissanno. Gutamanna gutama yineemmo woyte ninke Itophiyu daga Abbay kofattora gutammenna guutamme loonsoommo dhagge layinki Adiwu qeelle gede kiirranite. Adiwu qeelle gutamankenna guutamanke gumaati. Xaano Itophiya gotti assate gutamanna guutama hasiissannori bacu dini loosi agarannonke. Tayixe hasaawu deerrinni ka'anni noohu Baaru Furcho afi'rate hajo xaano hedotenni, egennotenni,dhukunninna duuchu raginni gutamanna guutama agadhitanno hajooti. Itophiyaho hasiissannore guutisate mittimma,amaalama, gutamana malama hasiissanno.

Dagatenna dagoomu ayyaana mittu xawira xoxorraame ayimmankenni ayirrinseemmo woyte mittu shaafetira saga'linoommo gede heda hasiissanno. Ee, diru dirunkunni daganna dagooma xaadissanno bare Federaaliizimete amanyooti eennanke mittu qoqqowu quchumira daganna dagoomu xaada mittu shaafetinni gutunni hurbaaxxinoommohu gedeeti. Gutama kaajjillehootinna amandoonire ollohisateeti. Halamantenni mimmito xiiwa, irkisamantenni mimmito sarraaqa, mittimantenni babbadooshshu, ayirrisamantenni hiiqqaqqama gumulonke huntanno.

"Hiitoo garinnino ikkiro mittu wolu nookkiha hee'rara, lopharanna qeelara didandaanno. Itophiyu giddu noo daga dagankeeti; Baalanti afuubba afuubbankeeti; Baalunku budi budenkeeti; Baalanti ayyaana ayyaannankeeti; Baalanti amma'no amma'nonkeeti; baalanti donna donnankeeti; baalanti qooxeessubba ninke qooxeessubbaati; baalanti kalaqamu jiro baalunku jirooti" yaanni IFDR xaphoomu Ministirichi Abiy Ahimed sa'i diro togoo yannara sayisinoti mamooteno hawa hasiissannokkite.

Daganna dagoomu ayyaani barri ayirrinseemmo woyte; uminke hasattonni sa'ne gutu hasattonkenna mittimankera anga diriirsineemmoha akka hasiissanno. Duuchanti daga ga'a Jigjigaho mininsanna qaensaa gede boohaartanni Itophiyimma coommishidhanno barraati. Konne barri hawa gede barri calla ayirrisate calla ikkikkinni fakkanimmanke giddu noo halaale huwatanna Federaaliizimete gashshooti guma ikkinota hedote giddu amada hasiissanno. Federaaliizimete gashshooti tenne kaayyo uyinonketa huwatano busullete.

Hawalle 18ki daganna dagoomu barrira keerunni iillishi'ne iillishinke; dancha dagatenna dagoomu barri!!

Bakalcho

Bocaasa 10,2013 M.D Xintami

Itophiyu Pireesete Uurrinshi Qara

Loosu Gumulsiisaancho

Bilbilu Kiiri - 011-126-42-22

Imeele- epa@press.et

Qara Qixxeessaancho

Yaared Geetaachew

Teeso

Sinu/quchuma - Yekka

Worada -

Minu Kiiri -

Imeele - yaredoyaredozen2@gmail.com

Bilbilu Kiiri - 011-1-57-25-25

Dikkote Latishshinna Egeensishshu

Imeele - epapromotion@press.et

Bilbilu Kiiri - 011-1264341

Faakise - 011-8111315

Qixxeessaano

Amsaalu Felleqe

Abrihaam Samuel

Qiddist Gezzaheny

Abbebech Maatewoos

Egeensishsha haa'nanni kifile

Bilbilu Kiiri - 011-156-98-73

Faakise - 011-1265812

Egeensishsha hirate qineessanniwa

Bilbilu Kiiri - 011-1-26-43-39

Websayt: www.press.et

Fb/ /Ethiopian Press Agency/

Sidaamu Afoo

Bakkalcho

Odoo

“Shewaal Id ayyaani turizimete lophoranna daganna dagoomu mittimmara xintaho”

-Hareri qoqqowi mootimma

Abbebech Maatewoos

Addis Ababa:- Shewaal Id ayyaani halantino mootimmuwara rosu, sayinsetenna budu uurrinshara amammandannikki donimmani /UNESCO/ te 5ki dona ikke borreessamasi harunse Hareri qoqqowi mootimma uytino xawishshinni; Itophiyu haammata bude, donanna naaxsissanno balchoomma noose gobbaati. Gobbanke noose biifado dagoomittete balchoommanni mittu Shewaal Id ayyaanaati.

Shuwaal Idu seesiqalote, maattote, budu uddannanna wolootta budu kifilla sa`annoha, dagoomitte halamme kaajjishanno, budu rosicho assinanni, angate ogimmate gumma leeltanno addi ayyaanaati.

Gobbanke daga mittimate balchooma boowirsitanno ayyaannanni mittu Shewai Id ayyaana qarunni kullannitanno xawinsino qoqqowu.

Baca dhaggenna doni ayidde ikkinohu Hareri jawu xawishshinna kaimu noosiha ikkasi leellishshanno balchoomma mereerinni Shewaal Id ayyaani mitto ikkasi kullooni.

Ayyaanu Hareri daganni seeda dirrara ayirrisamanni keeshshinohanna budessinna balchoomasi agarre ilamatenni ilama tareessanni dayino budullaancho ayyaana ikkasi qoqqowu mootimma xawisse;

dagannihanna budillaancho ayyaana ikke ayirrisamanno gede qoqqowu amaale mine lallawunnino kaajjinshoonnita egeensiinsooni.

Kuni budillaancho ayyaani qoqqowoho kaa`lamate, mittimatenna irkisamate balchooma ikkanno gede baxxinohunnino turizimete handaara kaajjishate ragaanni horosi luphi yitinode.

Qoqqowu mootimma kalqete dona ikkinoha Shewaal Id ayyaana agarate

murci`raanchimmatenni loonsannino yitino.

Shewaal Id ayyaani kalqete dona ikke borreessamanno gede qeechansa fultino bissara galata shiqishino.

Jireenyu paarte layinki pirezidaantichi kalaa Adem Farah Shewaal Id ayyaani kalqete donimmatenni borreessamasinni hawalle hagiidhitinooni sokka sayisino.

Jireenyu illachunni gumuleemmo yee amadino onte latishshu handaarranni turizimete

handaari mitto ikkasi paartete layinki pirezidaantichi Adem Farah egeensiisino.

Kalaa Adem sayisino sokkanni “Itophiyaho afantanno mannu anganni loosantinonna kalaqamu goshooshubba roorenkanni lophitannonna gobbanke jireenyu harinshora ledote dhuka kalaqa dandiitanno gede paarte addi illacha uyite millissate aana afantanno.

Konni ragaanni Shewaal Id ayyaani halantino mootimmuwara rosu, sayinsetenna budu uurrinsha UNESCO te borreessamasi turizimete handaarinni assineemmo millimmo kaajjitannonna hala`litanno gede assannono yino.

Tini dhaggete mu`ro Hareri quchumi UNESCO te lame donna borreessiisino calicho quchuma assannosiha ikkana Itophiyu haammata donna kalqete donimmatenni borreessiisatenni Afrikunni umi baycho amaddanno gede assannoseha ikkasi xawisino.

Aanteteno ayyaanu amanyooti roorenkanni biifino garinni sufanno gedenna biinfillu kalqoomu afamishshira ikkanno garinni ha`ranno gede, quchumuno turistootunni dooramaancho iillo ikkanno gede jireenyu paarte gede hala`lado loossa loosanke sunfeemmota tenne hedeweelchonni xawisate baxcemmo yiino.

Wosincho

“Mittu manchi addi addiha budu uduunne uddi’riro biifannosinte gede; Itophiyu giddo noo hiitti dagano ikko budi gobbate biinfillenna seesaho”

-Kalaa Habtaamu Tseggaye
Sidaamu Qo/Xaphoomu Yoo Mini Yooaancha

Qiddist Gezzaheny

Gobboomu deerrinni 18ki yannara ayirrisanniha dagatenna dagoomu barra tayxeno Bocaasa 29ni Sumaalete qoqowira Jigjigaho ayirrisanni. Qoqqowubbano ayyaana ayirrisate mitte lamala albaanni hanaffe tayxe gobboomu deerrinni ayirrisanni base timbiliqqanni keeshshitino. Tayxeha dagatenna dagoomu barri qixxeessaancho ikkinohu Jigjiguno baxxino garinni qixxaawo asse wosinnasi adhani keeshshino; adhanino afamanno.

Baalante qoqqowubbanni fultinorinna dagansa budi xawishsha ikkate ayyaana ayirrisanni basera leeltinori seesimurgote ogeeyyenna gaamo umi uminsa budenna ayimma xawissanno ikkitubba leellishshanni afantanno. Tayixe daganna dagoomu ayyaana “Fakkanimmankenna taalleenyinke gobboomu mittimmarra” yaanno massagote adawarshinni ga’a qidaamete barra bocaasa 29/2016 MD ayirrisanni.

Fakkanimmannire kayinsanni woyte sa’u yanna giddo IFDR Xaphoomu ministirchi Abiy Ahmed (Dr) “Asalunni donu widira” yaanno qajeelshi aana assino hasaawinni shiimare kayisa hasiissanno. “Mittu mittunku Itophiyu Jireenyanna soorro hasi’ranno massagaanchi fakkanimma adha noosi. Amma’note, koo/tee, ga’rete, budu, addi addi daninna suudi noonkere ikkanke ammanannoha ikka noosi. Mitteenni hee’ra dandiineemmohu fakkanimma adhinumrooti. Ninke Itophiyi giddo Oromote Itophiya, Amaaru Itophiya, Guraagete Itophiya kalaqa didandiinanni. Islaamu Itophiya, Kiristaanu Itophiya, Kaatolikete Itophiya kalaqa didandiinanni; Itophiyu baalante amma’nohonna baalante dagaho” yaanni coyi’rinoti qaangannite.

Ayirrada nabbawaanonke techoonke wosincho gafinkenni tenne hedonni fultinota dikkitino. Hajote aana seeru ogeessi ledo keeshsho assinoommo.

Kalaa Habtaamu Tseggaye Sidaamu Qoqqowi Aliidi yoo mine Yooaanchoho. Ilaamino Sidaamu qoqqowira Booni gaangaawi woradiraati. Anjenni hanafe lophinohuno ikko roso hanafe jeefisinohu Hawaasi quchumiraati. Dillu Yuniversitenni seeru rosu golinni umi digiretanni maassamino. Layinki digiresino seeru rosu golinni Hawaasi Yuniversitenni harunse maassamino.

Loosu keeshshosi albi Wodiidi qoqqowi xaphoomu yoo mine kaa’laancho yooaancha ikke loosino. Aanteteno Hawaasi quchumi aliidi yoo mine yooaanchimmatenni owaatinoha ikkana; xaa yannara kayinni Sidaamu qoqqowi xaphoomu yoo mine yooaanchimmatenni owaatanni afamanno.

Ninkeno seeru ogeessi Habtaamu Tseggayeha dagatenna dagoomu barri ledo amadiisaminohunni Federaalizimete amanyooti hasiishsha, amanyootu dagate

uyino horonna kaayyo hattono labbeemme hajubba aana hasaawinse aanino garinni niwaawete shiqinshoommo.

Bakkalcho:- Itophiyu batinye daganna dagoomi gobba ikkasenni dagatenna dagoomu barra ayirrisa gobbate gede dagate mereero kalaqanno mittimmarra halamme hiittonni xawisatto?

Kalaa Habtaamu:- Itophiyu giddo haammata daganna dagoomi nooti anfoonnite. Addi addi daganna dagooma ikka woy addi addi Afoonna bude jirote gede horonsi’niro danchaho. Mitte mittente daga giddo dagoomunna gobbate qarra tirtannorinna wolootahono kaa’litanno ikkitubbanna rosichi hee’ranno.

Dagatenna dagoomu barri ayirrisama mittu mittunku umi umisi Afoonna bude harunse millisanno woyte hee’rannonna galanno budinna heeshshote akati ayirrisameennasi wolootahono ikkanno garinni xiinxallotenna rosoho ikkanno garinni umosi egeensiisatenna xawo fushshate danchaho.

Dagatenna dagoomu barri ayirrisama xawinsummo hajora kaa’lo assannoha ikkirono; garunni massaganna horonsi’ra hoongiro mittimantenni roore babbadamooshshenna xixxiwama kalaqannoha ikkanno. Xaa yannara gobbate giddo la’nanni hee’nnoommonte gede daga dagate ledo, gosatenni, ilamatenni sirchunni babbadantanno gede assanno. Kuni Federaalizime amanyootu huwante ragunni amada hoongumrooti.

Barra ayirrisa wole daga ayimmanna bude afatenni sainohunni gobbate kaa’lannohanna rosiisanno bude rosichu gede adhine halashshate kaayyo kalaqannoha. Dagano uminsa Afiinni coyidhanno woyte Afo egeensiisatenna rosunna umonsano rosiisate kaayyo afidhanno. Konni daafira dagatenna dagoomu barri ayirrisama kaayyote gede

adhine horonsi’ra dandiiniro lowo geeshsha dancha kaayyo sinqisi’rinoho.

Bakkalcho:- Konni alba gobbankera daga umise umose gashshatenna qoossote xa’mo ka’anni keeshshitinoti addaho; muli yanna kawano dawaro afidhanni daggino. Lawishshaho; Sidaamu qoqqowunni tantanama, woloottuno qooxeessinsa garinni xeertidhukkinni faronna owaante afi’rate qoossote xa’monsa dawaro afidhanni nooha ikkasinni halaalaancho Federaalizime kalaqanni noo horo hiittonni xawinsanni?

Kalaa Habtaamu:- Federaalizimete yaa mittowa mereeroho calla huxxantinokki mootimmate tantano yaate. Xaphi assine la’nanni woyte togo yaa lamu garinni Federaaletenna qoqqowunni tantanantanno mootimmuwaati Federaalizimete yinanniti. Konni daafira qoqqowunni tantanantu yaa biilloonyu beehaachi noo yaate. Federaaletenna qoqqowu mootimma xaadissannonsatinna anna annaho uyinoonni biilloonyi bayiriidi seeri aana ofolte gutunninna umi uminsanni massagganno biilloonye uyineennansa tantanantinotaati handaaru sayinse kultannohu.

Xa noo akatinni qoqqowunni tantanamate bikkaancho bayiriidi seerira worroonni. Hakkonne worroonni bikkaancho wonshe afamiro qoqqowunni tantanamate qoosso heedhanno. Federaalizime kayinni mittowa huxxaminokkiha/Aliidinni calla dirranoha ikkinokkiha/ bayiriidi seeri amanyootu kalaqate mitto korkaata ikkituro; konne amanyootu gumula hasiissannosi; konni xawishshaati ikka noosihu. Xaa yannara gobbate kalaqantanni noo qoqqowubba bayiriidi seeri aana worroonnihu seeru amanyooti gumulama hanafinota leellishshanno yaate.

Konni daafira Federaalizimete yaannoha xaphi yiino amanyootu harunsa hoongoommoro xa la’neemmo garinni qoqqowu tantano yinanniri hee’ra hoogara dandaanno. Federaalizimete amanyooti hee’rasinna harunsanke kayinni qoqqowubbate kalaqamara korkaataho. Konni daafira qoqqowo ikkate dandiisiisannoha bayiriidi seerira worroonni bikkaancho wonshitannoti hiitti daganna dagoomi qoqqowo ikkate qoosso noose yaannohura albilliteno Federaalizimete amanyootu harunsummo eega agarranniha ikkanno.

Xaphi assine la’nummoro Federaalizime mootimmate tantano garinni biilloonyu qoqqowunna Fedelaate mootimmani badamasi qansootu qooxeessinsara mootimmate tantano afidhanno gede injoo kalaqa lowo geeshsha danchate. Ikkollana, Federaalizime garunni massaga hoongumoro gobbate gede tattayisankera dandaannohura garunni massaga hasiisanonke yitanno hedo nooe. Badooshshinke mittoonsannonkeha ikka noosi.

Lawishshaho, mittu manchi addi addi

*Techo kalqoomu dona
ikkate borreessantinori
budu donnanke addi
addi budinna daga
giddo heerankenni
afi’noommo gutu
jironkeeti*

Wosincho

Qoola 5

dani uddano uddi'ra dandaanno; manchu kayinni mittoho. Kayinnilla, mereeronke mitto heeshshi wole gotti asse la"ate ikkito kalaqanturo lowo geeshsha qarraho. Mitte gobbaati noonketi; dagatenna dagoomu taalleenyi woy mittimma baalunku deerrinni macciishshamanna ayirrisama hasiissannoseti "Itophiya" yinanniti mitte gobbaati noonketi; batinyu budinna balchoomi noonke.

Mittu manchi addi addiha budu uduunne uddi'riro biifannosinte gede Itophiyu giddo noo hiitti dagano ikko budi gobbate biinfillenna seesaho. Gobbate noohu baalunku budinna balchoomi ayirrisamanna agarama hasiissannosi. Mittu wolunniha ayirrisanna keerunna baxillunni hee'nanniha ikkiro Federaalizimete horo roorenkanni leeltannonke. Konni daafira Federaalizime hee'ra calla ikkikkinni garunni massanganni horonsi'ra hasiissannonke.

Xaa yannara gobbate ikkanni noori dadillisanno; qansootu garetenna gosate gaamante mimmitinsa ledo kiphantanna macciishshinanni hee'noonni. Dagatenna gosate babbadamoooshi kalaqamanna macciishshinanni. Kuni ikka dihasiissannosi.

Qoqqowubbatenni tantanama federaalizimete horo ikkite heedheennanni garunni massaganna horonsi'ra hoongi gobba diigate widira iillishshanno. Umo xawise sa"ummonte gede mittu manchi mitte budu uddano uddi'rino biifannosinte gede noonketa mitticho gobba afi'noommo addi addi budinni biifinsenna seesiinse amada noonke. Baalunku babbaxxino budinna amanyooti giddo hee'ne lophinoommore ikkinammora dandiineemmo; kayinnilla baalanka mitto assitnonketi mitte gobbaati. Babbaxxino budinni biiffe seessino gobba kalaqate harinsho harunsinumoro federaalizime gobbate kaa'litannote yee hedeemmo.

Bakkalcho:- Federaalizime gaancete kaima assite la'anno bissa heedhanno; kaimunni federaalizime kiphote tirranni furchootinso kiphote kaimaho? Tenne hedo ma garinni la"atto?

Kalaa Habtaamu:- Federaalizime kiphote tirate doogo ikkitara dandiitanno. Kiphote kaima ikkitannohu aleenni xawisummonte gede garunni massaga hoongirooti. Federaalizimete sayinse umisenni qarra kalaqqannota di ikkitino; qarra kalaqqanno yee diinohedeemmo. Amadooshshunna horonsi'neemmo gari kayinni qarra kalaqate furcho fananno. Lawishshaho; mitto xagicho adhinanni gara afa hoongi hadhote; xagisaano hajajjannohu mannimma xagicho dandiitanno bikkinniiti. Federaalizimeno massaganna horonsi'ra hasiissannohu dhukinke garinni dandiineemmo bikkinniiti.

Wolu budenna ayimma ayirrisanni ha'nummoha ikkiro dagatenna dagoomu mereero ayirrisamanna irkisama heedhuro federaalizime kaa'litannonke ikkinnina digawajjitannonke.

Mittu mittunku budenna ayimmasi xawo fushshe leellishara dandaanno; dikko fushshinarano dandiinanni. Turizimete bueno ikkitara dandiitanno. Lawishshaho; ani ilame lophoommo qooxeessira "Affini" yinanni amanyooti no; kuni budi mitto coye sammi yine donde fulle coyi'nannikki gede agawannoho; "Affini" yaa macciishshitini yaate. Konni daafira mittu mittunku budi

macciishshamatenna ayirrisamate horinya gididosi amadinota konninni ka'ne huwata dandiinanni.

Dagate mereero mimmito macciishsha heedhuro federaalizime qarra di ikkitanno; roorenkanni gobbate gede kaa'litankera dandiitanno. Togoo budinna rosichu noonsakki gobbuwara leellinshammora dandiineemmo.

Techo kalqoomu dona ikkite borreessantinori budu donnanke addi addi budinna daga giddo heerankenni afi'noommo gutu jironkeeti. Konninniiti kalqete jiro assine shiqinshammora dandiinoommohu. Kuni ikkinohu mittu wolu budenna amanyooti ayirrisino daafiraati; gurchunni kayinni mittu wolunniha xiiwannohanna agarannokkiha ikkiro kayinni kiphotenna ba"ote kaima ikkanoti huluullo dinoote.

Bakkalcho:- Dagatenna dagoomu barri ayirrisama qansootu umi uminsa bude, afoonna balchoomansa leellishshannohanna mimmitu ikkitubba kaajjishshannoha ikkasinni duuchu afo horonsidhanno qansoota kalaqatenni gobboomu mittimara noosi qeechi maati?

Kalaa Habtaamu:- Dagatenna dagoomu barri ayirrisama billaalline hee'neemmo mitte ama ooso gamba yine mitto Itophiya addi addi suudinni xawinse lellinsheemmo garinni ayirrisanniha ikkiro gobbate kaa'lanno. Mittu mini giddo mitte amara lowo ooso noose. Baalanti ooso babbaxxitino kalqete gobbuwara billaallite heedhannori mitte mine gamba yite ayirrisannoha assine ayirrisiro dagatenna dagoomu barri ayirrisama bunshe diafidhino. Kayinnilla konne barra ayirrisanni woyte mereershu Itophiya ikka noosi. Itophiyimma xawisanno garinniiti ayirrisama noosihu. Badooshshenke xawinse lellinsheemmoha ikkikkinni mittimmanke lellisheemmoha ikka noosi. Babbaxxino budinna heeshshote hornyinni dange kayinnilla lallambeemmohu Itophiya ikka noosi. Ayirrisannihuno konni kaiminni ikkiro lowo geeshsha dancha ikkanno yee hedeemmo.

Bakkalcho:- Federaalizimete amanyootinni gobbate gede mittu aleenni loosu afii hee'ranno gede assinoonnina; tenne aana noohe hedo ma labbanno?

Kalaa Habtaamu:- Federaalizime akatisenni mereerinni calla haa'ne dirrinsannita dikkitino. babbaxxitinoti mootimma tantano heedhannosete. Dagano heedhanno qooxeessi garinni babbaxxino afo coyi'rate kaayyo heedhannonsa. Afooho afamishsha aa hasiissannonke. Afuu hedo xawisatenna sokka sayisate gobbaanni loosu dinosi. Keeraancho sokka sayisatenna hedo xawisate hattono mimmitu ledo xaadisa dandaanno afiira gobboomu deerrinni afamishsha uyiniro gobbate qarra di ikkino; roorenkanni horosi jawate. Mittu afiinni xawisa dandiinannikkihu babbaxxino afiinni xawisanni coyi hee'ranno. Daga ilante lophitino qooxeessi afiinni coyidhanno woyte hedonsa seekkite xawisara dandiitanno. Mitto afo afa busullenna wole afo afa hooga gowwimma woyi afibbeelima di ikkitino. Konni daafira babbaxxino afiira afamishsha aa federaalizimete amanyootinni agarrannite.

Bakkalcho:- Gummaamo federaalizimete amanyooti harunsitino gobbuwa rosichi ninke gobbara xawisse leellishanno rosichi no yite ammanatto?

Kalaa Habtaamu:- Kalqete aana federaalizimete harunsaano ninke calla dikkinoommo. Duucha gobbuwa no; harunsitanni noorino heedhanno. Ninke gobbarano mitto ikkite gobbate laalaattannotinna balaxo uyitanno dagaati nooti. Ikkollana sa'e sa'e kalaqantanno ikkitubba gobboomimmantenni roore hallanyimma luphi assite leellishshanno akati noo daafira gobbate gede ninkenni woyyaawino rosichi noonsa gobbuwanni rosicho adhinanni uminke harinsho taashshi'ra hasiissannonke. Hanafo dancha ikkiturono; taashshinanni coyi hee'ranno. Jeefishshu aanano qoropho hasiissanno.

Miteekke tenne gobbanni konne rosicho adha hasiissanno yine xawisate hatte gobba yannate akati aana xiinxallo assa hasiissara dandiitanno. Ninke gobbara noorena xeinore hatte gobba ledo taashshiishanni xiinxallotenni bada hasiissanno. xiinxallo assinoro kayinni ninke gobbanni woyyaawino rosichi noonsa gobba dihoogganno.

Bakkalcho:- Itophiyaho suwashsho federaalizime halashshate aantete ma assa hasiissanno? ayeewiinni mayi agaramanno?

Kalaa Habtaamu:- Suwashsho federaalizime gumulate mootimma bissa murci'raanchimmatenni loosahasiissannonsa. Xa noo akatinni federaaletenna qoqqowu tantanooti harunsinanni hee'noommohu. Qoqqowuno ikko federaale lamenti mitte gobba owaataanooti. Federaalennihu gobbate gede noo hajo la'annoha ikkana; qoqqowu tantano kayinni qoqqowunni gumullanni hajo la'annoti anfoonite. dhaggeefachishanno garinni mittu mittunku qoqqowiranna qarqartora hee'rannohu mittu dani manna dikkiro; adhame ilame karsamino mannaati. Mittu qooxeessira mittu budi calla luphi yee leellanno amanyooti dihee'ranno. Hooffaayidi kiirno noonsa daga budinna rosichi ayirrisama hasiissanno.

Konni garinni baalunku budenna amanyooti mereersinohu mootimma tantano amanyooti hee'riro, mootimma loosu sooreeyeno konne garunni gumultannoha ikkiro gobbate gede mitte amawa gamba yineemmoha ikkiro badooshshenke seesu gede horonsi'neemmo. Konninnino gobbate kaa'lanna irkisa dandiinanni. Suwashsho federaalizime gumulate dagate qoosso, budenna balchooma halashshate xawadimmatenni biilloonyensa horonsidhanno gede dandiisate mootimma murci'raancho ikka hasiissannose.

Bakkalcho:- Jeefote sayisatto sokka heedhanno?

Kalaa Habtaamu:- Sayisa hasi'reemmoti mitte sokkaati; iseno noonketi mitticho gobbaati. Tenne gobba garunni amada hasiissannonke. Addi addi basera billaalline afammemmore ikkinummorono Itophiyu gidrooti hee'noommohu. Wole gobbuwa oso'litannonkere ikka dinonke. Badooshshinke gaancete kaima ikkikkinni jirotenna mittimma kaimaati ikka noosihu. Gurre gundannikki jiro noonke; tenne jiro kalqete dikkorra shiqinshe horonsi'neemmore ikkinnina mimmitinke ledo itammeemmore ikka dinonke. Badooshshinke e'ote buenke ikkinnina gaancete kaima ikka dinosi yee hedeemmo. Maganu Itophiya hegerera maassi'ro!

Bakkalcho:- Yannakki uyite ledonke keeshshooto daafira galatinke wodaninniiti.

Kalaa Habtaamu:- Anino galateemmo.

Bakkalcho

Odo

Itophiyu haanju harumi loossa wolootta...

Industirete latishshi uurrinsha diru songo, diilallote akati massagaanote songo beeqqinoha ikkana; hattono Cheek-Ripebikete faajjetenni loosu towaanyo assino yiinohu Leggese Tullu (Dr); songote qoteho addi addi gobbuwana kalqoomu uurrinshuwa massagaan ledi gumaamao ikkinoha gutu hasaawa assinota xawisino.

Xaphoomu ministirchi Industirete latishshi uurrinsha songora ayirradu wosinchimmani beeqqano gede koyinseenna barete leellinota qaagiisse; duuchu handaari beeqqo noohanna sufinoha Industirete latishsha buuxisiisate songo beeqqinota coyi'rino.

Songote babbaxitino miinju woyyeesso assatenni gummaama ikkitino gobbuwaha dancha rosicho shiqinshoonniha ikkana; Xaphoomu ministirchiro Itophiyu sa'u onte dirrara miinju woyyeesso assatenni dancha guma maareekkisiisa dandiitotanna gobbuwano irko assa hasiissannota xawisino yaanni huwachishino.

Songo, Itophiyu haanju harumi loossanni, sagaletewowenni, Leemaatete turrufaattenna woloottu handaarranni afidhino rosicho

kalqete dagoomira leellishshinoha ikkase kaysinohu Ministirchu; baxxinohunni, Halantino Mootimmuwa Uurrinsha Industirete latishshu uurrinsha qaru dayirekiterichi Itophiyu qinaabbino gibrinna Industirena wolootta fiixoonsitanni loosate assitanno wo'naalshi wolootta gobbuwara addi rosicho ikkara dandaannota coyi'rino yiino.

Lophitino gobbuwa Itophiyu gede seyoote widira reekkanoo loosu loossanni noo gobbuwara irkonsa kaajjishshe sufa noonsata Xaphoomu ministirchi egensiisinoha ikkana; Itophiyu haanju harumi loossanna seyoote harinsho leellishshanno Ekispo faninotano Leggese (Dr) xawisino.

Ledoteno, kalqoomu songora qoteho addi addi gobbuwana kalqoomu uurrinshuwa massagaan ledi lamooshshu hasaawa assinota yiinohu ministirchu; baxxinohunni, halamme halashsha womaashshu Investimente lainohunni torbatenni eewaancho dawaro afi'noonni kulino.

Wole widoonni, Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (Dr) Cheek-Ripebikete assino faajjete loosu towaanyonni gibrinna

yannicha assa, Industirete, Diilallote wolqa dhuka gatamarate loossanno uurrinshuwanna dureeyete ledi hasaawinota xawisino.

Wole widoonni, "Coop 28" songo aana shiqishino hedo loosu aana illachishshinota qummeesse; diilallote akati soorro gargadhate haammata wo'naalsha assinanni yiinota xawisino.

Itophiyu haanju harumi loossahu danchu lawishshi wolootta gobbuwarano kakkaooshshe kalaqinoha ikkasi kule; babbaxitino gobbuwa Itophiyuniha haanju harumi dancha lawishsha harunsite chigginyete kaashsho hanaffinota kayisino.

Xaphoomu ministirchi Abiy Ahimed (Dr); Halantino Arawete Emireetootira assino keeshshonni addi addi hasaawubba assinoha ikkana; baxxinohunni Beeljiyeemete Xaphoomu ministirchi, qooxeessunna Ahigire lainohunni lamooshshu hajubba aana hasaawa assinota coyi'rino.

Ledoteno, Kuubu pirezidaantichi ledi rosu, fayyimmatenna daa'attote handaariinni gutunni loosate dandiinanni hayyo lainohunni torbino.

Daganna dagoomu...

yuniverisitera addi addi qixxaawonni ayirrisino. Battalate aana afantinoti Sidaamu qoqqowi amaale mini qara songaafite dukko Faantaye Kebedeti xawissino garinni; daganna dagoomu mittimma kaajjishate fakkanimma adha hasiissanno.

Gobbate gede noonke fakkanimma gobbankera latishshunna lophote xinta ikkasenni baalunku awuuta hasiissannota huwachishshino.

Diru dirunni ayirrisanni barri daganna dagoomu egennamannonna roorenkanni xaadanno gede assate ragaanni luphi yiino qeecha noosita kayissino. Songaafite ledde fakkanimmate aana xintantino daganna dagoomu mittimma kaajjisha sufote keeriranna latishshu gatamaarshira xinta ikkase xawissino.

"Sidaamu daga sannate kayissanni keeshshinota xa'mubba soorroote mootimmani dawarantinosi" yitinoti qara songaafite "afi'noonni turrufaattubba sufisate gobbate daganna dagoomu ledi rodiimmate macciishshammenni gutunni loosatenni ledote qellera jawaantanni" yitino. Sidaamu qoqqowi qaru mootimmate woshshamaanchi kalaa Abrihaam Marshallo isi widoonni "babbadooshshe sumuu yine adhine gobboomu mittimara loosanna Itophiyimma xawisa hasiissanno yannaati" yino.

Babbadooshshubba fakkanimmate ayimmubba xawo xaaddanni roorenkanni mittimansa kaajjishshanno gede daganna dagoomu barri ayyaani qara ikkinota coyi'rino. Ayyaanu Itophiyu dagaha gutu dhagge kaajjishshatenna gotti assine leellishate qeechisi luphiima ikkinota buuxisino.

Gobboomu mittimanna halamme roorenkanni kaajjitano gede albiidi massagaan daga qineessatenni loosu hasiissannota huwachishino. Baxxinohunni hasiissannokki dhegge aguratenni gutu halaalubba aana illachishshanna gobba ajireenyu widira tareessate ilama beeqqisino loosu loosu hasiissannota egensiisino.

Babbaxitino qooxeessubanni dagginoo mootimma massagaan bissa gutunni gamba yaansa mimmitu ledi xaadooshshe kaajjishatenni gobboomu mittimma kaajjishate kaa'lannoha ikkasi xawisino qole Hawaasi yuniverisite pirezidaantichi dokiter Ayyaano Baraasiho.

"18ki daganna dagoomu barri ayyaani daganna dagoomu mittimma leellishanno garinni Yuniveristete ayirrisamasi massagaan qajeelshunni afi'dhino egenno assootunni buuxate dandiisanno" yiino.

Hee'noommo yanna mittimma hasidhannota ikkasenni Itophiyu bayriidimmara gutunni loosu hasiissannota qummeessino. Ayyaanu aana dukkisantino qajeelaano massagaan bissa mereerinni dukko Yinesebil Hamid "Itophiyu fakkanimma dukkisantanno gobba ikkase baxxitinota assannose" yitino.

Qajeelshunni afi'noonni egenno loosu widira soorratenni barra ayirrisa hasiissannota xawissino. "Qajeelshunni ayyaanunni leeltino mittimma daganna dagoomu biinfilli aye woyteno xawishshanke ikke sufa hasiissanno" yitinoti qole siister Gennet Gelleessote. Gobbate gede xaaddinonke qarrubba sa'ate mittimma kaajjishanna gutunni loosu hasiissannokeno yitino. 18ki daganna dagoomu ayyaani woraddatenni kayise qoqqowubate geeshsha addi addi amanyootunni ayirrisamanni keeshshinoha ikkana; Bocaasa 29/2019 MD ayyaani Sumaalete qoqqowira Jigijigaho xaphi yaanno. Aantete ayirrisate kaayyo adhanoo qoqqowano ikko quchumu gashshote barraho faajje assinanni yine agarranni.

Qoqqowoho mussinna gargartanno komite...

muli barrubbara qoqqowu deerrinni Yirgaalamete quchumira ayirrisi yannara ikkana; togoo bare dagate beeqqo kaajjishatenni mussinnanna baincho assoote ciiggishatenna Jireenya buuxisiisate kaayyo kalaqqannota kulino.

Kunino, mootimma gashshootunna poletiku ragaanni taashshote qaafu adhatenna xa'mamaanchimma heedhanno gede assate murchidhe loosanni noota leellishannoho yiino kalaa Mato Maaruu.

Mussinnunni woxenna jajja calla ikkikkinni mannano hoonganni hee'noonni yiinohu Birote Sooreessi; moorunni huluullammeenna qorichishantino mannooti insa calla ikkitukkinni badhensaannino haammata maatensa shettote giddu tugginore ikkansanni togoo laooshshinna assootira angansa wodhate heddanno mannooti qoropho assa noonsata huwachishino.

Qoqqowoho mussinnanna baincho assoote hunate Odiitete Biironna Tsere-mussinnu komshiine tantanne, Amaalete mini uurrinshu komite kaajjishate hattono mussinnanna baincho assoote gargartanno komite uurrinse loonsanni hee'noonni harinsho mussinna ciiggishate lowo kaayyo kalaqqinota

qummeessino.

Moorunna bainchu assooti daga yaachishatenni miinjuni ikko poletikunni ge'annokki gede assate qeechishi jawa ikkinota kalaa Mato coyi'rino.

Moorunna baincho assoote lainohunni sai dirira dagatewiinni Tesere mussinnu komishiinenna Farcote Biirora xaphoomunni 485 qummeessi shiqinoha haa'ne buuxatenni huluullammoonni seerunni xa'mantanno gede assa dandiinonni.

Shiqino qummeessi wolootta qoqqowubbara shiqannohunni ledi heewinsanni woyte Sidaamu qoqqowira daga moorunna baincho assoote effidhe gibbannota ikkase leellishannoho yiino.

Baxxinohunni, bushshu madaabbari moori qoqqowu giddu lowontanni mararsannona saalfachishanno garinni gumulaminoha ikkasinni; mootimma konne assoote gargarate adhitino qaafonni sa'u sase agannara calla 131 manni seerunni xa'mantanno gede kisse fanneenna seeru seejo mine leeltannota egensiisino.

Konnira, Itophiyu ikko woloottu Afriku gobbuwa lophitnokkireeti yinanni woyte

moorunna bainchu assooti giddu nooreeti yine xawisa dandiinannire ikkansa qummeessino.

Mitte mootimma dagate loosannote yinanni woyte moorunna bainchu assootinni co'icha ikkino loosu loossannoha ikkirooti yiinohu Birote Sooreessi; konni kaiminni qoqqowu mootimma safi'ni kawa xawadimmatenni loosanna mootimma kalaqate hanaanfoonni loosu jawaachishshannota ikkase qummeessino.

Qoqqowoho mussinnunni huluullammoonni manni seerunni xa'mantanno gede assinanni hee'noonni kaiminni dagate soqqammanni yannara ammanamatenninna qorophotenni loosu hasiissannota qaaggiisino.

Xaa yannara qoqqowoho mussinnanna baincho assoote effi're giwate ragaanni dagate beeqqo lexxitanni dagginota, moorannohu waajjanna qoropha hanafinota hattono mannu mussinna gargartanno uurrinshuwa aana ammano galtonnosa leellishshanno harinsho noota buuxisino.

Amadisiiseno, moorunna baincho assoote gargarate harinshora dagate beeqqo roorenkanni kaajjite sufa hasiissannota Birote sooreessi lede sokkasi saysino.

Qoqqowoho mussinna gargarate loosinni 96...

tsere mussinnu barra "Mussinnu gutu diinankeeti; halamme sharrammo" yaanno adawashinni sa'u muli barrubba giddu Yirgaalamete quchumira ayirrisino. Barete leelle hasaawa assinohu Sidaamu qoqqowi mootimma layinki pirezidaantichinna Rosu Birote sooreessi kalaa Beyene Baraasiho coyi'ranni; gobbankera ikko qoqqowinkera mannu amanyootunna tiuu ba'nenni dagate la'aato moore usuramanni no yiino.

Mussinnu dagate hagiirrenna dancha halchonsa moorannoha ikkasinni massangeemmo qarqarto moorunna bainchu assootubbanni keeraansine daganke latishsha buuxisiisanna buximatenni fushshate murci'ne loosu hasiissanno yaanni huwachishino.

Mussinnu dagatenna gobbate agurranna moorannohurano diinaho yiinohu kalaa Beyene; bainchu assootunni ayirradu mannooti shollitanna maatensano shollishshanna la'noonni yiino.

Tenne yannara hanaanfoonni gaadinni moorriro xa'mammannita huwachishinohu kalaa Beyene; mussinnanna baincho assootubba sharramatenni qoqqowo latinohanna buxima ba'ino qarqara assate noonketa kalaqamunna mannu loosino jiro garunni horoonsi'ra hasiissannota qummeessino.

Qoqqowu Amanyootunna Tsere-Mussinnu Komishiine qara komishiinerite dukko Zelaalem Lemma ise widoonni; qoqqowoho rumuxxe keeshshinoha moorunna baincho assoote buqqisate sa'u muli dirra kawa jawa illacha tunge loonsanni hee'noonni. Sai 2015M.D qoqqowu deerrinni mussinnanna baincho assoote gargartanno komite tantanne loosatenni xaphoomunni 96 miliyoone ale dagatenna mootimma woxe mooramino qolsiisa dandiinonni xawissino.

Babbaxitino dagatenna mootimma jajjanna woxe moortinonna hafanfarsitnota huluullammoonni

355 manna seerunni xa'mantanno gede assa dandiinonni kultinoti Sooreette; mussinnu hasatonna mussanyootu kiiru ajishatenna ciiggishate dagoomunna haja la'annonsa bissanni ledi halamme loonsanni hee'noonni yitino.

Amadisiiseno, sai dirira xaphoomunni 218 qummeessubba komishiine shiqinota haa'ne buuxatenni mussinnunni huluullammoonni mannoota seerunni xa'mantannonna mooramino woxe qolsiisatennino sae 112 miliyoone ale dagatenna mootimma jajja mooramannokkinna hafanfannokki gede gargara dandiinonni qummeessitino.

Mussinnunna bainchu assooti akatisinni qansootu baalunku diina ikkasinni baalanka mitteenni gawajjannoho yitinoti komishiinerite Zelaalemi; mussinnu gawajjo seerunni irkinse gargarate albilichono effi'ne sharrama baalunku qeecha ikkinota lede xawissino.

Seyoo

Shiilote Latishshinni Guma Abbate Wo`naalanni Noo Dureessa

Abrahaam Samueel

Haammata gobbuwa baattote giddoonni noo shiilo garunni affe, baddenna latisse horonsi`ra dandiitino daafira lophanna jiroo`ma dandiitina tajubba kultanno. Kuni halaali Itophiyaha adda ikkinoti xawoho. Itophiyu miinju lophora riqimbannikki qeechi nooha shiilote jiro, garunni afatenna latinse horote aana hosiisate noose mixo gumaame assate harinsho hanaffunkunni barru seedino. Baxxinohunni, saiha onte diro mootimma ha`nura ikkino miinja woyyeessate illacha tuggino ontu handaari giddu mittu shiilote handaraati. Ikkinohura, jiro noo qarqara badatenna xiinxallate looso loonsanni keeshshine xaa yannara shiilote loosi kaajje sufanni no.

Itophiyu noose shiilote jiro badatenna latisate assanno wo`naalshi, gobbanni e`anno shiilo gobbate giddu riqiwate hattono babbaxitino shiilo gobbara soyaatenni woxu soorro abba dandiinoonni. Gobbate nooseha shiilote jiro xiinxallate bada dandiitino babbaxitino uurrinshanna gobbuwa horono afira dandiitino; qoleno gobbateno woxu soorro abba dandiitino duuchu no.

Konni mereero, “Wadaafi Itophiya” yinanniti Shiilote Loosi Hallanya uurrinsha mittete. Uurrinsha babbaxitino shiilo latisse dikkote shiqishshanni afantanno. Uurrinsha sase qara qara ikkino loosi aana illacha tuge loossannoha ikkana, kuni loosino, shiilo hasa, xiinxallonna shiilo fushshate loosooti. Uurrinsha shiilo fushshate aana jawa illacha tuge loosatenni handaarunni afi`nanni mashalaqqe tantane albilicho dagganno ilamara ragisiisa noonsata ammannanni.

Uurrinsha xintinohu qaru loosu Harisaanchi Kalaa Gammadi Worqu yinannisi. Kalaa Gammadi Worquhu Oromote Qoqqowira Sabbatu quchumira ilame Arsi qarqarira lophino. Itophiyu daga gede giwirinno looso loosidhe galtino maatewiinni ilamino. Maatesino irshu loosinni kaa`lanni lophino. Shiimu hee`re giwirinno looso seekke afinohu Kalaa Gammadi, heeshshote tunceenyinni olantote geeshshano iillishshinosi. Olantote giddu keeshshi yannara baattote noosi egenno shiilote widira roorenkanni shiqanno gede assitinosita kulanno.

Baatto uynoonniseha mitto guma batisse ero qoltannota ikkitinota seekke afinohu kalaa Gammadi, 18 diro gobbasira olantote miilla ikke owaante uyi yannara olantote saayinsenni baattote dana bade afate kaayyo xaaddinoti. “Baatto horonsi`rinoshura amate, horonsi`ra hooginohura diinaha” yinannite gede amate akati qaaqqose kikkillasera baadhe, maaxxe wortanno; woleho saayisse uytannokkitenna heeshshosera mararro nookkita ikkasenni hattono baatto giddose noota jiro amade horonsi`rannohura amate” yaanni baattote horo xawisino.

Mitte olanto milli yitanno yannara baatto maa labbannoro seekkite afa noonsa yinohu Kalaa Gammadi, tenne yannara baattote loosamanna amadose afatenna xiinxallate

kaayyo afi`rino. Barru hoshshosi borreessate rosichono afi`rino. Isi yaatto garinni, mitte yannara Affaarete xaadinosirichi lowo gede dhaggeefatanno gede assinosi. Yanna hashshaati; gaadu aana hee`re uwanno; tenne yannara qodhe nooti kilaashe kinchu aana ubbe kalaqqino giira waajjishshannote. Hattenne yannara jawa gede masinoha nafa ikkiro, qole buuxara umisinni kinchu aana gane giira hiitto fultannoro laino. Hattenne yannanni hanafe, barru barru loososi borreessanni qarqarasi xiinxalla hanafi.

Tenne yannara bushshaame, kinnaame, caraame woy kolishsho kinna noo qarqara badatenni barru hoshshosi borreessanni sainota qaagiissinohu Kalaa Gammadi, gobba gurte gundannikki shiilote jiro noota ikkase huwatino. Huwatatenni sae konne woxu widira soorrate assino wo`naalshshinni Wadaafi Shiilote Latishshi Loosi Hallayna Uurrinsha uurrise addi addi shiilo hasate, xiinxallatenna fushshate loosi aana bobbahe loososi sufanni no.

Qarqarasi afate noosi huwanyonna tunceenyi wo`nalshisi ledo ledame shiilote handaari widira bobbahe gede assinosita kule, shiilote aana afi`rino fajjootesi duucha yannara olunni saysino qarqarira assino. Kunino, gobbate owaante aa wirro meessa kaa`litannoha ikkinota la`ate dandiinota xawisino. Konni kaiminni, mittu mittunku manchi uynoonnisi ba`latto afe halaalunna sumbetenni gobbasi owaata dandiiro umosino kaa`le gobbasino kaa`la dandaannota hasaawino.

Shiilote latishshinni onte diro kiisiisinoha ikkana, tenne yannara 14 addi addi shiilote dananna, 28 shiilote fajjo afi`rino. Kuri giddu, kinnate kasale qara gede kullannita ikkitinota xawise Kalaa Gammadi, uurrinshasi Wadaafi Shiilote Loosi, konni albaanni gobbaydi gobbuwanni eesitannota kinnate kasale latisate calla shoole fajjo afi`rino. Shoolu fajjo giddu lamunni gumaamo ikke kasalet latishsha loosanni no. Konninnino, gobbaydi gobbuwanni eanno uduunne gatisa dandiino.

Gobbate giddu latinsanni hee`noonnihi kinnate kasale gobbaydi gobbuwanni eessinanni kasalenni lowo gede woyyaawinohanna isilaancho ikkinota kule, gobbate babbaxitino bayichubbara kinnate kasale shiilo noota huwachishino. Uurrinshasi Wadaafi Itophiyu Shiilote Loosi, Oromiyaha, Beenishaangul Gumuzete, hattono lame baychonna Arbaaminete qarqarira kinnate kasale haammaciishe laashshanni noota kulino.

Kinnate kasale haammachiishe laashshanni noohu Wadaafi, sai sase agani giddu calla 67 kume meetiriike toone kinnate kasale laashsha dandiinoha ikkana, konneno woxu widira soorriro onte xibbenna lame miliyoone birra ikkanoho. Laalcho gobbate giddu laashshatenni kinnate kasalenni woxu soorro gatisa dandiino. Uurrinsha Kooriyahonna Baangilaadishete kinnate kasale shiqishate hasiissannota balaxote qixxaawo looso gudino. Kunino, gobbate woxu soorro eessatenni gobbate miinjira

heelicho ikkannota ammanino.

Simintote laalchira ikkannohu kinnate kasale uduunne konni albaanni gobbayidinni eessinannita xawise, tenne yannara gobbate giddu laashshinanni hee`noonnihi kule, uurrinshasi Wadaafi Simintote laashshatanno fafrikkara Dangootera, Mugeriranna woloottaha halashshe shiqishanni nootanna xaa geeshsha nooti uurrinsha uytanno hedo dancha ikkikitinota xawisino.

Uurrinsha kinnate kasale laashshatanni heedhe Beenshaangul Gumuzete Culqa fushshate saayte noosihonna Culqa fushshate balaxote qixxaawo jeefisinota kulinohu Kalaa Gammadi, culquno mitto gobbate jiro ikkinohura konninni hala`lado looso loosatenni tenne yannara xiinxallate loosi fajjo gude maashiine qase laalcho laashshate iillinota xawisino. Ayirrada shiilo mereero kullannihi Koppereno laashshanni nooha ikkana Filorayt yinannita shiilono latisa dandiissanno qixxaawote loosono jeefisino.

Wadaafi Itophiyu, Shiilote looso hasatenni afi`rino shiilo giddu kullanniti wole Mayika yinannite. Tini shiilo Somaalete qoqqowira nooha ikkana, konnirano hasiissanno xiinxallo asse wo`ma qixxaawo jeefise loosu widira eino. Taayioolinni yinanni shiilo hattono gobbate danha kuuso noota xawise, tenne laashshate xiinxallo assine jeefinse loosu widira e`noonnihi ikkinota kule, Itophiyu Shiilote kuuso noosi gobba ikkana, konni hanadaarinni kaajjado looso loosatenni gobba lophitanno gede hattono dagaseno buximatenni fultanno gede assa dandiinanni yiino.

Shiilote hasatto loosi jawa woxu fulu hasi`ranno jawa investimente ikkinota xawisinohu Kalaa Gammadi, saiha onte diro shiilo hasatenni sayisino dirra giddu 40 miliyoone birra fulu assino. Handaarunni afi`nanni eonni roorenkanni shiilo noota afatenna badate assinanni loosi umisi jawaho. Korqaatuno, dagganno ilamara halaalaancho mashalaqqe sayisa hasiissanno daafiraat. Ilamano afidhino mashalaqqenni umisi wo`naalsha ledde handaara lossa dandiitannota kulino. Konnirano, Wadaafi, Itophiyu Shiilote Loosi Hallanya Maabari, Shiilote loosira jawa illacha tuge

baxxinohunni Shiilo hasate, xiinxallatenna fushshate loosi aana illachishe loosanni noota coy`rino.

Shiilote latishshi akati haammata mannu wolqa hasi`rannoha ikka nafa hoogiro, Wadaafi Itophiyu Shiilote Loosi Hallanyu Maabari babbaxitino birote owaante loosinni 30 ikkitanno loosaasina loosu kaayyo kalaqino. Birote loosaasinni sae uurrinsha gobbate qarqarira noo 13 loosu baycho mitto mittonka baycho yannate geeshshanna uurrinshu loosaasine babbaxino loosi handaarinni bobbaasinoha ikkana, qara gede ogeeyye ikkitino xiinxallaano, formaanenna oppireeterootuno no. Uurrinsha irko uytanno loosaasine lede 680 ikkitanno loosaasina kaayyo kalqatenni miinju qeechasi fulanni no.

Dagoomu qeechasiino fulate widoonni babbaxino qeechasi fulanni noohu Wadaafi uurrinsha, baxxinohunni hurbaate itisatenni haammata anga ajino dagooma irkisa dandiino. Birote loossanno baychi Aqaaqi Qaallitti Sinu quchumi qarqarira noo dhukiweello daga ayyaanu daanno yannara sagale itisate looso loosanno. Laalcho laashshinanni baychonno hattonni qooxeessu dagooma itisatenni irko assinanni. Konni sainohunni, haabbe to`ara noo minna gatamaratenni danha looso loosanni nooha ikkana, Jimmu Zoone Woradira shoolu manni mine gatamarate mixo amade mitto mine jeefise maatete uyno.

Albilichono konne looso kaajjishe sufannota xawisinohu Kalaa Gammadi, qooxeessaha rosu minnanna doogo loosate hattono xalala waa fushshate mixo noosita xawisino. Xaa yannara laashshinanni qarqarira noo dagoomira xalala waanna caabbicho taalo horonsidhanno gede assino. Mootimma assitanno woshshattora hattono dawaro aatenni dagoomu qeechasi fulanni noota coy`rino.

Uurrinsha albilichote shiilote looso kaajjishe sufatenni bura shiilo dikko shiqishatenni hornya ledatenni fushshino shiilo xaaddote horonsidhanorra iillado assate mixo noosi. Tenne mixo gumaame assate hasiissanno balaxote looso loosanni noota Kalaa Gammadi xawisino. Isi yinonte gede, baxxinohunni, shiilote handaari haammata dagate hasatto nooha ikkinohura, handaarahi illacha tunge loosa danhate. Albilichote gobba gurte gundannikki shiilote jironni horaameette ikka dandiitanno.

Shiilote handaarinni haammata qarri xaadannoha ikkana; mannootu ajuujansa gummaame assate xaaddannonsa jifo cingatenni sa`a hasiissannonsa. Baxxinohunni gobbate babbaxino baycho noohu ga`labbo hoogate qarri shiilote loosira calla ikkikkinni wole loosono loosate guficho ikkinota coy`rino. Ikkollana, mitiimma xaaddukkinni loonse afi`nanni loosi dino; xaadanno qarra dhuku fajji garinni cincinanni hananfoonni looso jeefisatenna albilicho qaafisiisa hasiissannota xawisino. Mittu mittunku dagoomu keereho balaxo aatenni coy`roophotenni lo

Woganna Turizime

Macciishsho Iko-Turizimete Iillo Pirojekte

Amsaalu Felleqe

Sidaamu qoqqowira kalaqamunna mannu loosino daa''attote jiro afantanno. La'nenna boohaarre duumbannikkinna addintanni maala'lissannori daa''attote (turizimete) iillo base hala'ladunni afantanno.

Kuri kalaqamunna mannu loosino daa''attote iillo base garunni agarooshshe assine latinse daa''attote injeesanna handaara lossate xaa yannara Federaaletenni hananfe qoqqowubbatenna deerru deerrunkunni afantanno bissanni illacha tunge loonsanni hee'noonni.

Mootimma handaarahoo uytino illachi kaiminni gobbate addi addi qooxeessubbara albaanni nootera ledotenni haaruudde daa''attote iillo ijaaranni hee'noonni. Xaa geeshsha illacha tungoonnikkire badatenni wirro la'nanni agarooshshe assatenna latisate widoonni hananfooni loossanno jawaachishshannote.

Techo borronkenni sa'u muli yanna giddo Sidaamu qoqqowi Wodiidi Sidaami Zoone Darrate woradira "Macciishsho Iko-Turizime/ Machisho Eco-Tourism Destination)" yine handaarunni haja la'annonsa bissanni xiinxalline latisatenna agarooshshe assate bandoonni.

Qoqqowoho addi addi daa''attote (turizimete) latishshi loossa aana illachishatenni loonsanni hee'noonniha ikkana; Daarrate woradira daa''attote loossa millimillo noo deerra keenatenni aanchine loonsannita xawinsoonni.

Qoqqowu Woga, Turizimenna Ispoortete Biironni afi'noonni mashalaqqe leellishshanno garinni; "Macciishsho Iko-Turizimete Iillo" latishshi loossara kaima ikka dandiitannoti baca kalaqamu jiro noota bandoonni. Daa''attote jironna latate injo badatenni aanchine loonsanni loossara deerru deerunkunni hajo la'annonsa bissanni ledo basete geeshsha iilline la'atenni hasaambe gutu hedo amandoonni.

Konni kaiminni, qooxeessaho jawa daa''attote (turizimete) latishshi loossara kaima ikka dandiitanno jironna latate injo heerasenna albilicho Wodiidi Sidaami zoone qaddo daa''attote iillo (tourist destination) ikka dandiitannota la'noonni.

Xaa yannara qooxeessaho noota hala'lado daa''attote jiro, handaarunni dikko eessate daa''attote iillo latishshi anje nootanna handaarahoo qara rakko ikkaseno buunxoongi.

Konni kaiminni Wodiidi Sidaami Zoonera loonsanni daa''attote latishshi loossa giddo, turistete iillo base latisate haja bayira darga adhitannotanna yanna uyinannikki hajo ikkase illacha tunge loosa agarrannita kullooni.

Qooxeessaho haammata daa''attote iillo base latisate xiinxallote bandoonnitanna aanchine loonsanni injo lainohunnino hala'lado hasaawa assine albilicho yanna uynikkinni loosa hasiissanno loossa lainohunni raga worroonni.

Daarrate woradira afamanoha, Macciishsho Iko-Turizimete iillo base (Machisho Eco-Tourism Destination) latisate pirojektanni

qooxeessu garunni agarooshshe assinanni Dubbo mereersha assatenni, qooxeessaho turistete iillo hanqafu Dana ikkitinore qooxeessaho afantanno wolootta daa''attote jiro afantanno dargubba badatenni tantanatenni daa''attote iillonna handaaru dikkora qineessinnanta raga worroonni.

Macciishsho Iko-Turizimete iillo base pirojekte latisate loonsanniri haammata latishshu loossa giddo Iko-Rizoorte ijaara jawa illacha tungoonni. Konne ijaarshano pirojektete giddose giddose hanqaffe amaddannote.

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma, Woga, Turizimenna Ispoortete Biiru, Federaalete Turizimete ministere ledo halamatenni latinsanniha ikkana; dirunni 100,000 gobbate gidonna gobbayidi daa''ataanora owaante aate dandiitanno yine mixi'ratenni ikllacha tungoonni pirojektete.

Pirojektete amado aana hala'lado hasaawa assine gutu hedo amandihu gedensaanni Macciishsho Iko-Rizoortete ijaarshi hanafamanno gede darga la'ne bandoonni.

Xaphoomunni, xaa yannara Sidaamu qoqqowo daa''attote mereersha assate dandiisiissanno loossa gumullanni hee'noonni. Sai 2012M.D hanafe Koroonu fayyanna babbaxxitino ga'labbote qarrubba kaiminni qiide keeshshinoha daa''attote handaara wirro kakkayisate loossara jawa illacha tungoonni.

Sidaamu qoqqowi babbaxxitino daa''attote jironni duree'minoha ikkana; budu, kalaqamunna mannu loosino jiro latisatenni daa''attote iillo halashshanna daa''ataanote kiiru yanna yannantenni lexxitanni hadhanno gede hattono handaarunni afi'nanni eo luphiimu garinni lossate jawa tunge loonsanni hee'noonni.

Ikkollana, xaa yannarano daa''attote basera marre hasi'nanni garinni gangalatenna daa''atate dandiinanni gede assitannoti safote latishshuwa garunni ha'la'litinokkita kullanni. Hasiissannota safote latishshuwanna daa''attote iillo qooxeessuwara addi addi owaante uytanno uurrinshuwa ijaarantannonna hala'litanoo gede assa dandiiniro handaaru latishsha hasi'noonni deerrira iillisha dandiinanni.

Base basente afantannota daa''attote iillo base latisatenna handaara halashshateno Qoqqowu mootimma jawa illacha tugatenni

diru dirunkunni baajeette gaamatenni loossanni noota buunxoongi.

Sa'u muli yanna kawa bandoonniha Macciishsho daa''attote iillo base albilicho latinsanniha ikkana; konni albaannino wolootta qooxeessuwara loonsanni keeshshinooonni.

Lawishshaho, Garambi Tullo dagooma hanqafino garinni daa''attote latishshi pirojekte loossa harinsanni hee'noonni qaangannite. Tenne pirojekte loosi Itophiyu Dubbunna Dubbu Saada Agarooshshi Biilloonyinni ledo ikkatenniiti loonsanni hee'noonni.

Daarrate woradi Macciishsho olliira afamannoha agarooshshe assine garunni latinsoonni dubbo qooxeessaho afantanno Macciishsho Iibbalicho, Bongoodi olliira afamannohu Gudumi Geerchi yaamamanno kinchi, Lagaddaaruu laginna foonchi, Baddeessi olliira afamannohu Rommanni foonchi, hattono Teraamaaji Caangitote olliira Hammaatte afantanno Hammaatte Diingami Koyyo kinna qansoni hattono addi addi basera ledo mitteenni amadisiinse woloottano qooxeessaho afantanno mannu loosino, budunna kalaqamu jironni ledo amadisiinse latisatenni daa''attote iillo assateeti faajjetenni loonsanni hee'noonni. Tini hedo calla ikkitukkinni hananfooni loossa albilicho lowontanni jawaachishshannote.

Gobbate giddo ikko gobbaydi daa''ataano goshooshatenna Qoqqowoho afantanno daa''attote iillo base garunni latisanna addi addi doogga horoonsi'ne egeniisano hasiissanno.

Qoqqowoho afantanno daa''attote jiro latisatenna daa''atisiisateno xaa yannara noohu ga'labbote gainoha ikkanno gede dagooma mereersino garinni loonsanni hee'noonni gari addintanni naaxxisannoho; jawaachinshannihono. Korkaatuno, ga'labbo ge'inokki qooxeessira daa''ataano dagganno yine agadha agurina keeraatunni fulle eateno lowontanni qarrisannohuraati.

Qoqqowoho xaa yannara addi illacha tunge latinsanni hee'noonni daa''attote iillo base lendikkinni albaannino lattinorinna haammata daa''ataano goshooshshanni keeshshitino base nooti anfoonnite.

Itophiyaho afantannori gobbate giddo calla afantannori 25 ceate dani mereerinni 16 ikkiannori qoqqowoho afantannota kullanni.

Daa''attote bobbanke kakkayisatenna gangalatu base egeniisate dandiinanni garinnita yannite hayyo baala horoonsi'ra hasiissanno. Konninni, qoqqowo daa''attotenni egennaminoha (turizimete Biraande) assa dandiinanni.

Qoqqowohohandaarunni bobbakkannoreenna owaante uytanno uurrinshuwa annuwi ledo halamatenni haaruudde daa''attote bayichubba quchummatenna woradate halashsha dandiinanni.

Daa''attote iillo bayichubba halashsha dandiiniro gobbayidi dhaaddote Investimenteno halashshatenni gobbayidi dureeyye qooxeessahho addi addi handaarranni bobbakkanno gede kaayyo kalaqantanno.

Baxxinohunni, Hawaasi Garbi qooxeessa biifisatenninna latisatenni, Garambi Ilaala, Lokka Abbaayu Gobboomu paarke, Taboori Ilaala woloottano mootimmatenni amandoonni pirojektete ledotenni dagoomua hanqafino garinni latisanna halashsha dandiiniro qoqqowu harancho yanna giddo daa''attote handaara lossi'rate noosi kaayyo jawate.

Xaa yannara heeshshonsa daa''attote handaari aana xintantinori dagoomu bissa addi addi budu sagalla qixxeessatenni, ogimmate loosinni, daa''atisiisaano, Hoteella, Loojjanna wolootta owaante uytanno uurrinshuwa handaarunni horaameeyye ikkitanni noota la'nanni.

Qoqqowoho jawa daa''attote jiro noota bandoonniha ikkana; tenne jiro garunni latisatenna egeniisatenna qooxeessa gangalatenna daa''attote dooramannoha assate danha kaayyo noota kullanni.

Ikkollana, Wodiidi Sidaami zoonera lattinoti daa''attote iillo basenna handaarunni owaante uytanno uurrinshuwa anje noota kaima assatenninna daa''attote millimillora mitiimma ikkitino hajubba badatenni albilicho zoonete loonsanniri daa''attote (turizimete) latishshi loossara jawa irko ikkanno gede Macciishsho Iko-Turizimete Iillo base latisate doorroonni. Qooxeessaho handaara latisatenni dagoomu ikko qoqqowunna gobbano horaameeyye ikkitanno hanafantino. Labbanno loossa duuchunku qooxeessira hala'lituro daa''attote handaarinni agarranni eo lossi'rate dandiinanni. Danha gangalatu yanna!

Shotelay (Rhesus)

Qiddist gezzaheny

Shotelay maati?

Rosamino su'minni Shotelay yine woshshinannihu mitte ama umi yannara godobbuhu gedensaanni higge higge kalaqantanno godowu dirra (qaaqqu godowu giddo reya) yaate.

Maayi korkaatinni kalaqantanno?

Mundeete dana yineemmeri A+, B_, B+,B_,O+,O_,AB+,AB- labbinoreeti. Shotelay kalaqantannohu mitte ama mundeese dani Negetiive (lawishshah:- A_,B-,AB_,O_) ikkitekenna minaannise mundeese Pozeetiive ikkituro qaaqqu mundeese pozeetiive ikkate kaayyo luphiima ikkasenni pozeetiive ikkituro (lawishshah:- A+,B+,AB+,O+) ikkitoronna qaaqqu mundeete seele mannimase giddora e'anno woyte pozeetiive ikkitinnore mundeete seella wo'manta daaffanno shiilo (Antibodies) mundeese giddo kalaqantanno.

Tini shiilo mitte higge kalaqanturo mundeese giddo heeshshose diro wo'manka keeshshanno. Kalaqantino shiilo (Antibodies) godowu giddo gatino qaaqqu wosinchorichi gede assite kiirtannohura gawajjitano. Konni korkaatinni marro marro higge kalaqantannota godowu gata mundeete dani RH Pozeetiive ikkituro ama hasiisanno xaaginaate assira hoogguro qaaqqu godowu giddo ba'anno. Mundeete dani RH Negetiive ikkiro kayinni mitto dana ikkinohura mannimmate seele wosinchoricho gede dikiirtanno; konninni qaaqqu keerunni ilamanno.

Xaginaatu maati?

- Mundeete dana RH Negetiive (RH-) ikkitino ama godowu harunsosenna xaginaatu Hospitaalete giddo ikka noosi.
- Mundeese giddo noo shiilo bikka buuxanna godowamino qaaqqu gawajjo bikka buuxatenni lowontanni gawajjamikkinni ilamanno gede assa;
- Gobbankera muli yannanni hananfoonnihu qaaqqu godowu giddo hee'reennanni mundeese aatenni lophannonna ilamanno gede assate

Hiittoonni gargadhino?

- Hiitti amano godowasera woyi hiittenne mundeese adhasera albaanni mundeete danase afa hasiisannose;
- Minaanniseha mundeete dana afa hasiisannose;
- Godowamino qaaqqu mundeete danisi (RH+) hr pozeetiive ikkino minaanninni kalaqaminoha ikkiro umu assinannise

buuxonni gargaraano shiilo (Anti bodies) kalaqantinotanna kalaqantinokkita buunxanni;

- Kalaqantannokki gede hooltannota shotelayi gargarooshe (Anti-D) xagga godowu gatihunni 7ki aganira uyinannise. Iltuhu gedensaanni qaaqqu mundeete dani (RH+) hr Pozeetiive ikkiro layinkimeeshsho xagga uyinannise;
- Gatino godowa dirrinsiha ikkiro nafa Shotelayi gargartanno xagga adha hasiisannose.

Buna batinse aga...

Buna barrunni sase sine geeshsha aga baqqeenyaho, looso garunni gumulatenna fayyimate kaa'litannoha ikkana konninni sairo abbitanno qarri noota Dokter Kebede Yilmihu coyi'ranno.

Lawishshah; keeraano godowunni noo amuwi barrunni shoole sine ale buna agannoha ikkiro godowu dirra, qelpheepho

ajinohu, yanna iillitukkinni ilatenna labbino qarrubba iillitara dandiitannota xawisanno.

Qaaqqu ilamihu gedensaanni tushshiishate, caaccaawate, taalo ikkinokkihu foo'late amanyootinna amadantinori fayyimate qarrubba xaaddara dandiitannotaati dokter Kebede Yilmihu xawisannohu. Konnira wole fayyimate qarri noonsa amuwi aganno buni bikka fayyimate ogeeyye amaa'latenni bikkira noonsa yaanno.

Woluno qansidhanno ama barrunni mittenna lame siine calla aga hasiisannoseta amaallanni. Konninni sayisse batisse aggannoha ikkiro bunu giddo nooti baqqi assitanno shiilo (Kafeyine) unuunu ado widoonni higge qaaqquniwa sa'annohuranna qaaqquno hattenne shiilo rosannohura unuuna qana hoogiro caaccaawannota coyi'ranno.

Mitte yannara boorrassannori wole yannara kayinni Faasiqqanna la'nanni mannooti (Bi-polar disorder) "Mood Stabilizer) yinannix agicho adhitanno gede fayyimate ogeeyye amaaltanno ikkinnina buna aga dihasiisannonsa. Wodanu xisso noonsa mannooti buna aga dinonsa yaannohu dokter Kebede; buna aggannoha ikkiro xissona deerra luphi assitanni hadhanni noota affara hasiisannota qummeessanno.

Jeefotenobunabatinseagamiqichinkegiddo noohu Kaalsiyemete bikki shumatenni fule goofanno gede assitannohura miqichu shaallinye kalaqqannota dokter Kebede huwachishinno.

Oosote aana kalaqantanno laanfe (Cerebral Palsy)

'Cerebral Palsy' yaa millimmo assatenna huuro fushshate kaa'litanno mikitta gawajjanno dhibba ikkana duucha woyte ooso ilantara albaanni surrete aana kalaqantanno gawajjooti. Surrete lopho laanfe noonsa mannooti egemmate qarri heersansanna illensano mittu coyi aana calla illachishshanno yannara illete mikita aana qarru xaadansara dandaanno.

Kaimu maati?

surrete laanfe kalaqantannohu surrete lopho xe'neni woyi soorramate korkaatinniiti. Duucha woyte surrete lopho qarri noonsa ooso ilamasara albaanni addi addi akatinni kaima dianfanni.

Surrete lopho qarrira reqecccessitara dandiitanno korkaatubba

- Keeraancho ikkitinokki lophowa massagganno jinitee soorro
- Lophote aana noo qaaqqu aana xiiwo kalaqanno amate madi'ra
- Ilate murama
- Lophitanni noo surrera mundeete shiqisho uurrisa
- Godowu giddo surrete widira mundeete du'nama (Istirooke)
- Xexxerisu dano woyi uwate korkaatinni qaaqqu aana iillitanno umu gawajjo
- Wolqate shiqisho ledo amadaminohunni

surrete giddo oksijiine hoogate malaatta

- Bikkaanchunna mikitate halamme hooga;
- Mikitate giddo noo badooshe; kaajjadonna lowo geeshsha goshooshantinnore ikka;
- Huxanonna hasi'noonnikki mannimmate millimmo;
- Suutu millimmo;
- Mannimmaniha mitto midaado doora, lawishshah; mitte anganni horonsira woyi millinsanni yannara mitte lekka goshoosha;
- Lekkatte qubbenni hodha;
- Bikkunni aleenni gororate woyi egemmate qarra;
- Agatenna itate qarra;
- Coyi'rate lopho giddo gede'nate woyi coyi'rate qarra;
- Rosate qarra;
- Mannimmate dandoo woyi uduunnicho kayisa labbinorinna dancha mannimmate dandoo aana qarru hee'ra;
- Hawwunaatu dhibba;

Xaginaatu

Surrete lopho qarri noonsa qaaquullinna jajjabbu xaginaatu amadoosshi gaamo giddo seeda yanna amadooshshe

hasidhanno. Gaamo addi addita xaginaatu ogeeyyenna surrete fayyimma ogeeyye hanqaffe amaddara dandiitanno. Kuri giddonni;

- Qaaquullu xagisaano

- Nyogoorete xagisaano
- Fiiziyo teeraappe (Wogeesha)
- Ogimma teeraappistooti
- Coyi'ratenna afuu ogeeyye
- Boohaarrete xaginaati afantanno.

Bakkalcho spoorte

Kalqete deerrinni Teenisete heewo Itophiyaho harinsanni hee`noonni

Abrahaam Saamuuel

Itophiyu qixxeessonni harinsanni hee`noonni kalqete wedellu xawu Teenisete heewora, Itophiyu Teenisete heewisamaano dancha millimmo assitanni no. Heewote 24 kalqete deerrinni fultinori 45 ale ikkitannori dironsa 13 kayisse 18 geeshsha noo heewisamaano beeqqaano ikkitanni afantanno.

Lame doychonni jeefisamannohu "International Junior ("J-30) Addis Ababaho" yinanni xawu wedellu Teenisete heewo harinsanni afammanni. Labbanno heewo Itophiyaho qixxaabbinohu sase hige ikkana; wedellu mereero qixxeessinoonnihi layinki doychoot.

Umi doychoo heewo Bocaasu 15/2016M.D hanafe Addis Ababaho Teenisete kilawera harinsanni hee`noonniha ikkana; barrubate albaanni jeefino. Laynki doychoo heewono harinsanni hee`noonni. Bocaasa 30/2016M.D jeefisamannota kullooni.

Heewo Itophiyu teenisete Federeeshiine Kalqete Teenisete Federeeshiine uytino kaayyo horoonsidhe Addisi Ababu Teenisete kilawe ledo halamatenni ikkinota qummeessinoonni.

Tenne heewo 500 kayise 1 kumi kalqete Teenisete deeri noo wedelli beeqqaano ikkitanni no. Konni deerrinni woroonni higgino heewisamaano heewo beeqqa dandiitannokkiha ikkana; heewo beeqqate mitte mittenti bixxille waaga afidhino.

Lamunku koo/teenni harinsanni hee`noonni Itophiyu 5 seenninna 5 labballinni xaphoomunni 10 heewisamaanonni riqiwante hexxo assinanni millimmo assitanni noota Itophiyu Teenisete Federeeshiine egensiissino.

Itophiyu heewisamaano konni albaanni noo heewonni woyyaawino heewo leellishanni afantanno.

24 gobbuwanni filloonniri kiirona 45 ale ikkitinori

doorantinorinna dhaggete aamamooshshu noonsari 13-18 diriri qacale ooso heewisantanno heewo Itophiyu heewisamaano guma abba hooggurono jawaata heewo harissanni noota xawinsooni. Konni albaanni noo heewonni 2 seenninna 2 labballi heewonni xaphoomunni 4 Itophiyu heewisamaanonni kalqete deerra afi`ra dandiitino. Jeefino umi doychoo heewora, lamunku koo/tenni layinki doychora sa`inoha nafa ikkiro hakkiini sa`e ha`ra kayinni didandiitino.

Kalqete Teenisete Federeeshiine, heewo harisate hasiisanno woxu irko assitannokkita Federeeshiine xawissino. Heewisamaano borreessanna heewote isilanchimma qorqoratenni haammata looso loossino. Federeeshiine umisenni woxu fulu assite heewo amaalanoha gobbayidinni abbatenni heewo harissanni

noota egensiisino. Heewo Ispoonserete afi`nanni woxinni harinsanni hee`noonnitanna kalqete uurrinsha ogimmate irko assitanni noota qummeessino.

Wedellu heewo aana woxu baraarsha fajjinanniha ikkinokki daafira, heewotenni qeelantanno heewisamaano 30 bixxille afidhannoha ikkanno. Qeeltino heewisamaano afidhannohu bixxille konni albaanni noonsa bixxille aana lendanniha ikkanno. Kalqete aana noo deerransa ledanno. Heewisamaano kalqete aana noonsahu deerru hiitenne kalqerano qixxeessinanni heewora balaxxe heewisantanno gede kaayo aannonsaha ikkinohura kaajjado heewo heedhanno.

Jeefamanni noo Faranjete diri geeshsha bixxille afi`ra dandiinohu mittu Itophiyu heewisamaanchi nookkita

xawinsooni. Itophiyu tenne heewo qixxeessatenni calla heewisamaano bixxille afi`ra dandiitino. Konninni afi`noonni bixxille kalqete deeri giddora ea dandiitino daafira Itophiyu su`mi kalqete Teenisete deerrinni borreessantino gobbuwa ledo mitto ikkinokkita qummeessino. Tenne heewonni umi doychora guma afi`ra hooggurono, leellishino millimmo layinki doychora agarranni gede assitonsa.

Itophiyu Teenisete Federeeshiine Loosu Gumulsiisaanchi Kalaa Mikaaeli Nugusehu, Itophiyu heewo ganye qixxeessasi Itophiyaho noo heewisamaano woxu fulu gatisannonsata huwaxishino. Ispoortenyootu dancha ikkitino tekiniikete ikkadimma noonsaha nafa ikkirono, heewo afidhannokkiha ikkannohura hakkone qarra tirate umonsa ammana dandiitanno gede irkisannonsata xawisino. Kalqete deeri heewo haammata kiironni heewote hasiisannoha safote latishsha wonshitanno gede assanno. Ispoortete gaammanni bajeete boode ikkitinohuranna gobbate giddo heewo hala`litiinokkihura togoo kalqete deerrinni qixxaabbanno heewo kalaqama gobbate giddo noo heewo kakkayisatenna Ispoorte lossate jawa horo noosi.

Ledoteno, Itophiyu wedelli assanni noo millimmo hexxo aannoho. Albilicho noo heewo ququxamatenni agarrannita assinota coyi`rino.

Heewo aleenni hee`re massagannohu woy gashshannohu Kalqete Teenisete Federeeshiine, Teenisete heewo lossannori giddo mittu wedellu heewooti. Konninni, Itophiyu Teenisete Federeeshiine irkisatenna hattono Ispoorte lossate togoo heewo qixxeessatenni fajjo uynanni. Mitte hanaffanni noo gobbara mitto diro qixxeessate kaayyo lame hinge calla fajjinanni. Itophiyu konni albaanni qixxaabbino heewo danchu garinni qixxeessitinhura, sayikki doychora kaayyo afi`ra dandiitnota qummeessino.

Boohaarsha

Mittimmanna mannihimma kaajjinsho!

Abbebech Maatewoos

Mitte beetto no; Maala bebbeenkanninna tuqinsanni fabirikira loossannoti.

Barrunni mitto barra, barru loosose gumulte ka`e, mite mite loossa qorqorate maala qiissanniniha kaadete kifile e`anno.

E`olla ikkinnina, hedeweelchotenni tini dancha foole afidhinokkitinna qorru kifile cufante cuqqaalantannose. Qaalese luphi assite woshshidhollana, kifile tenne loonsoonni dani gobbayidihura dimacciishiishannoho. Afannohu mittu nookkiwa beettote coyi wolqate aleenni ikki.

Duuchanti loosaasine loosu yannansa gumulte mittu mittunku minensa hadhino. E`e cufantunkunni 5 saate duumbaanni, foolu qocci yaate mulluri gatino waro, fabirika agarannohu suuta ikke dayee waalcho konne fananno. Barru abbinose reyoonni baleta afoo gama gante gattanno.

Umose affuhu gedensaanni, waalcho konne fanate hiittoonni qaagameennasi dayinoro xa`mitusi. Agaraanchuno xawisanni togo yaanno.

"Fabiriku konni giddo 35 diro loosoommo, 100 ni kiirranni loosaasine e`anni fultanna laemmo, ikkollana kayiinni, soodo

loosaasine e`anno woyte keere galitto yite, hawarro fulote yannarano, keere gali yitannoeri lamu sasu loosaasine mereero ati mittete, soodo eitta yannara keere galitto yoottaeta buuxoommo.

Hawarro kayinni, keere gali yite faasiiqa alba leellishattaeti, woloote loosaasine illete leellanno manni gede assite la`annoekkiha, manna ikka`yanninna agaraanchimma

loosi`yanni tashshi yaannoehanna looso`ya baxeemmo assoottaeti, hawarro fultanni keere gali yiittaekkiinni gatitta yannara huluullame hasa hanafoommo" yaanno.

Mittimma, rodiimma, kaa`lamanna irkisama shota gede assine la`nannita dikkitino. Mittimma seesaho, xambe leellinannite. Konni daafira kaaliiqi rodoonke asse kalaqino jaalinkera maqqaallo gannoonkesi.

Shorrana, ukkama, giwamanna gufisama mereeronke heedhannokki gede rodiimma baxillira calla wodaninke waalcho fana hasiisanno. Manchi beettira badheenni gano ganattoha ikkikinni baxillenna mittimma dudu wattoha ikki. Tenne giddoonniiti danchumma luphi yite leeltannohu.

Hedotenni, akatunni, hayyotenni, baxillunni wo`ma mancho ikkino. Jermetete egennote fullahaanchi Imaaneel Kante coyi`ranni; "balaxo uyinikkinni dancha coye ikkinohu tenne kalqera danchumma assate" yaanno. Woxu, egenno, jawaante danchumma assatenna roduuwu mereero mittimma kalaqate aana ofolla hoogguro gumu dihee`rannonsa.

Mittimma kaa`lamatenna rodiimma xawishshaati; ikkinohurano mittu mittunku manchi babbadooshshe kalaqqannonna faffaccanno hajo mishe aguratenni mittimma dhaabbachishshanno hajubba aana halame kaajjillunni loosa hasiisanno.

Mito mitto woyte kaa`lo hasiisannonsa roduuwa hanni buuxatenna irkisate wo`naallo. Ga`a ninke ikkineemmota agurina, ga`a ga`anta diafinona; qooxeessinkera noo qansoota qaccera qola agurre, mittimmanna mannihimma kaajjinsho yitannoti xaphishshu sokka`yaati. Dancha barra ikko`ne!